

ВПЛИВ КОЛЬОРУ НА СПРИЙНЯТТЯ КНИЖКОВОЇ ОБКЛАДИНКИ: ПСИХОЛОГІЧНІ ТА ЖАНРОВІ ОСОБЛИВОСТІ

Бокарева Ю.С., старший викладач, кафедра МСТ ХНУРЕ

Сокрута С., студент, кафедра МСТ, ХНУРЕ

Анотація. Одним із ключових аспектів дизайну обкладинки книги є колір, який не лише створює емоційний відгук, а й відіграє важливу роль у позиціонуванні книги на ринку. У тезах досліджується вплив кольорової гама на сприйняття книги, аналізуються основні колірні асоціації та їхній взаємозв'язок із жанровими особливостями літературних творів. Також розглядається роль кольору у виборі книги різними цільовими аудиторіями та його значення для маркетингових стратегій видавництва.

Ключові слова: ОБКЛАДИНКА КНИГИ, КОЛІРНА ГАМА, ВІЗУАЛЬНЕ СПРИЙНЯТТЯ, ПСИХОЛОГІЯ КОЛЬОРУ, ЦІЛЬОВА АУДИТОРІЯ, ЕМОЦІЙНИЙ ВПЛИВ, КНИЖКОВА ГРАФІКА

Обкладинка книги є першим візуальним елементом, з яким стикається потенційний читач. Саме вона формує перше враження, привертає увагу і може стати визначальним фактором при виборі книги. Її дизайн та колірна гама тісно пов'язані з жанровою специфікою твору, допомагаючи створити відповідний настрій і комунікувати зміст.

Колір обкладинки відіграє важливу роль у виборі книги залежно від цільової аудиторії, адже різні групи людей сприймають кольори по-різному. Це стосується як психологічного впливу кольорів, так і емоційного відгуку, який вони викликають. У цьому контексті важливо враховувати вік, інтереси, а також потреби конкретної аудиторії.

Загальні асоціації кольорів відіграють ключову роль у сприйнятті книжкової обкладинки, оскільки кожен відтінок викликає певні емоції та асоціації (рис. 1). Наприклад:

- червоний колір часто асоціюється з пристрасстю, енергією та хвилюванням.

Це може створити відчуття терміновості чи інтенсивності;

- синій: асоціюється зі спокоєм, довірою, стабільністю та професійністю;
- зелений: пов'язаний з природою, спокоєм, чимось новим, балансом;
- жовтий: стимулює щастя, оптимізм та творчість;
- чорний: символізує таємницю, елегантність і силу;
- білий: асоціюється з чистотою, простотою та невинністю.

Також треба акцентувати увагу, на тому що вибір кольорової гама обкладинки безпосередньо залежить також від жанру книги, оскільки кожен жанр має характерні відтінки, що підкреслюють його настрій та зміст.

Для обкладинок любовних романів традиційно використовуються рожеві та червоні кольори або пастельні відтінки, які символізують любов, бажання і ніжність.

Книги у жанрі романтичної комедії схожі за кольорами з любовними романами, але мають більш ніжні, легкі кольори – рожевий, персиковий, світло-блакитний.

Рисунок 1 – Лімітований випуск Nutella Unic у 2017 році

Книгам детективного жанру та трилери, зазвичай, оформлюються у темних, стриманих відтінках – чорний, сірий, темно-синій. Це створює атмосферу таємничості, інтриги та небезпеки. Часто використовуються контрастні кольори, наприклад яскраво-червоний, що асоціюється з небезпекою або кров'ю.

У цьому жанрі містики часто використовуються чорні, сірі та глибоко сині кольори, створюючи відчуття темряви та невизначеності.

Фантастика та фентезі – часто мають яскраві, насичені кольори: синій, фіолетовий, зелений, золотий. Ці кольори передають чарівну атмосферу, містичність та інші світи.

Нон-фікшн та науково популярна література оформлюються у «стриманих», спокійних кольорах – синій, зелений, білий, сірий. Вони мають асоціюватися з довірою, професіоналізмом, серйозністю та зростанням.

Кулінарні книги зазвичай оформлюються в яскравих, «апетитних» кольорах – помаранчевий, червоний, зелений, що викликають асоціації зі свіжими продуктами та смачною їжею.

Книги про саморозвиток та психологію часто використовують «м'які», «заспокійливі» кольори – бірюзовий, лавандовий, світло-зелений тощо. Також в мотивуючих книгах використовують жовті та помаранчеві кольори, які асоціюються з оптимізмом та енергією.

Обкладинки історичної літератури зазвичай оформлюються в землястих тонах – коричневих і приглушених зелених, що створюють відчуття минулого та автентичності.

Горор, жахи – темні та насичені кольори, особливо криваво-чорний, темні кольори задають передчутливий тон.

Окрім жанрових особливостей, важливим фактором є врахування вікових категорій читачів, адже кожна група сприймає колірні рішення по-різному. Література для дітей, підлітків та дорослих має свої специфічні вимоги до дизайну обкладинок, що відображають інтереси та емоційні потреби відповідної аудиторії.

Для дитячої літератури важливі яскраві та насичені кольори, які привертають увагу і викликають позитивні емоції. Жовтий, червоний, блакитний та зелений – це кольори, що зазвичай асоціюються з радіщами, енергією і безтурботністю. Вони мають підкреслювати веселість і динамізм книг для дітей. Дизайн обкладинок часто включає великі ілюстрації персонажів або казкові сцени, що допомагає створити емоційний зв'язок з маленькими читачами.

Підлітки та молодь, зазвичай, орієнтовані на стильні, сучасні дизайни обкладинок, які відображають їхні інтереси та емоційний стан. Кольори, як фіолетовий, темно-синій, чорний, а також яскраві неонові відтінки, часто використовуються для того, щоб підкреслити індивідуальність, креативність і міць. YA-література, тобто книги для молоді, часто мають мінімалістичний дизайн, з акцентом на шрифт та абстрактні ілюстрації, що підходять для цієї аудиторії, яка шукає глибокі і значущі теми в літературі.

Для дорослих, які шукають більш серйозну і «глибоку» літературу, обкладинки, зазвичай, використовують стриманіші кольори. Синій, чорний, сірий – це кольори, які асоціюються з професіоналізмом, надійністю та серйозністю. Вони підходять для книжок, що розкривають інтелектуальні або філософські теми. Такі обкладинки часто мінімалістичні, з витонченим шрифтом, без зайвих графічних елементів.

Таким чином, вибір кольору обкладинки безпосередньо залежить від характеристик цільової аудиторії, зокрема її вікових особливостей, емоційних реакцій та інтересів. Кожна категорія читачів має специфічне сприйняття кольору, тому важливо ретельно підбирати палітру для максимального залучення та створення емоційного зв'язку між книгою та читачем.

Література.

1. Лескова, Е.С., & Бокарева, Ю.С. (2022). Можливості залучення сучасного читача до друкованих видань. Поліграфічні, мультимедійні та web-технології. Т. 2. (с. 54-55).
2. Дизайн обкладинки книги: роль кольору в дизайні обкладинки книги. <https://fastercapital.com>.
3. Психологія кольору обкладинки книги. <https://dizz.in.ua>.
4. Бокарева, Ю.С., & Шипова, М.К. (2024). Дослідження впливу віку аудиторії на дизайн настільних друкованих ігор. Поліграфічні, мультимедійні та web-технології. Інновації та розвиток: монографія. (с. 47-58). Харків: ТОВ «Друкарня Мадрид».